

Svar på skriftligt spörsmål SSS 157/2016 rd

Svar på skriftligt spörsmål om sättet att välja de första landskapsfullmäktigena

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 157/2016 rd undertecknat av riksdagsledamot Vesa-Matti Saarakkala /saf:

Avser regeringen genomföra det första valet av landskapsfullmäktige genom ett direkt folkval, vilket tryggar principen för demokrati och stärker medborgarnas möjlighet att påverka beslutsfattande som gäller deras egna levnadsförhållanden?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Sipiläs regering bereder regeringen organisationen av social- och hälsovårdstjänster utgående från självstyrande områden som är större än kommunen. I fortsättningen får de självstyrande områdena också andra uppgifter som överförs från staten och kommunerna. För att trygga demokratin kommer områdena att ledas av fullmäktige som väljs genom val. Senare har regeringen fastställt att de självstyrande områdena ska kallas landskap. Det kommer att finnas 18 landskap och de bildas utgående från den nuvarande landskapsindelningen.

I samband med beredningen av landskapslagen, som anknyter till social- och hälsovårdsreformen och bildandet av landskapen, har frågan om när och hur de första landskapsfullmäktigeledamöterna bör väljas kommit upp. Den allmänna utgångspunkten i beredningen har varit att landskapsfullmäktigeledamöterna ska väljas lagenligt genom ett direkt landskapsval som skulle hållas samtidigt som kommunalvalet. Det är meningen att landskapslagen ska träda i kraft den 1 juli 2017. De nya landskapen inleder sin verksamhet etappvis så snart som möjligt efter detta. Nästa kommunalval hålls den 9 april 2017, vilket innebär att landskapsvalet inte hinner hållas i samband med det. Därpå följande kommunalval hålls i april 2021.

I beredningen har utgångspunkten varit att det inte finns skäl att skjuta upp det direkta landskapsvalet till 2021, utan att de första landskapsfullmäktigeledamöterna borde väljas genom ett direkt val. Den centrala motiveringen till detta är att just den första fullmäktige kommer att fatta beslut som är väldigt betydande för landskapets framtid, till exempel gällande landskapets ekonomi, landskapsstrategi, förvaltningsstadga samt valet av landskapsdirektör och andra direktörer.

Den 3 februari 2016 föreslog partisekreterarnas arbetsgrupp att kommunalvalet 2017 undantagsvis skulle skjutas fram till fjärde söndagen i oktober (22 oktober 2017) och att det första landskapsvalet skulle hållas i samband med det. På detta sätt skulle de båda valen kunna hållas

Svar på skriftligt spörsmål SSS 157/2016 rd

samtidigt redan från början. Regeringens ministerarbetsgrupp för reformer fastställde dock i mars 2016 att partisekreterarna inte genomför detta förslag på grund av riskerna i fråga om grundlagsenligheten och tidtabellen det skulle medföra. Partisekreterarna har sedan dess dryftat frågan igen.

Tidpunkten för det första landskapsvalet har även behandlats av beredningsgruppen för de självstyrande områdena som har att göra med social- och hälsovårdsreformen och bildandet av landskapen. I beredningsgruppen har följande alternativ bedömts ur olika aspekter: 1) Landskapsval i samband med nästa presidentval (januari 2018); 2) Eget separat landskapsval i oktober 2017; 3) Eget separat landskapsval i april 2018; 4) Landskapsval i samband med nästa riksdagsval (april 2019).

Regeringen drar upp riktlinjer för valet av de första landskapsfullmäktige under vårens gång med hänsyn av de ovan nämnda aspekterna i samband med beslutandet av utkastet till en landskapslag.

Helsingfors 8.4.2016

Kommun- och reformminister Anu Vehviläinen